Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Monumentnummer*: 516062

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	28 november 2000
Kadaster deel/nr	82872/40

*Woonplaats**	*Gemeente**	*Provincie**
Krimpen aan den IJssel	Krimpen aan den IJssel	Zuid-Holland

Locatienaam

Krimpen aan den IJssel

Locatieomschrijving

*Kadastrale gemeente**	*Sectie**	*Kadastraal object**	*Appartement aanduiding*	*Grondperceel*
Krimpen aan den IJssel	C			7314
Krimpen aan den IJssel	C			7315

*Omschrijving***

Inleiding

GEMAAL "Reinier Blok" in 1868 gesticht ter vervanging van windmolens voor het op peil houden van de waterstanden in de Lekkerkerkse boezem, door afmaling op de IJssel. Het object vertoont de kenmerken van een eenvoudige Waterstaatsstijl en is binnendijks gelegen vlak achter de Westerse Lekkerkerkse sluis die als inlaatsluis dienst deed. Het gemaal valt onder het Hoogheemraadschap van de Krimpenerwaard en bevindt zich aan de IJsseldijk in de noordoostelijke hoek van de gemeente, nabij de grens met Ouderkerk. Het terrein voor het gemaal is omgeven door een smeedijzeren HEKWERK, tevens bevindt zich aan de straatzijde van dit terrein een waterkering.

De machinekamer van het gemaal werd in 1878 aan oost- en achterzijde vergroot ten behoeve van vier nieuwe ketels. De schepraderen werden vervangen door twee centrifugaalpompen, de eerste die in de Krimpenerwaard geïnstalleerd werden. De kleine omkade voorboezem tussen het oude stoomgemaal en de sluis werd in 1891 getransformeerd tot een ellipsvormige gemetselde maalkolk. Het oude stoomwerktuig uit 1868 werd in 1911 vervangen door een dieselmotor, in 1924 werd een tweede dieselmotor geplaatst die gekoppeld werd aan een eigen centrifugaalpomp.

N.B. In het gebouw zijn twee pompen met dieselmotoren uit 1962 en 1984 ondergebracht. De schoorsteen van het stoomgemaal achter het gebouw is afgebroken. De houten kolenloods op het terrein voor het gemaal is voor becherming van ondergeschikt belang.

Omschrijving

Het uit drie gekoppelde bouwvolumes opgebouwde gemaal is in gele IJsselsteen opgetrokken en voorzien van een gepleisterde plint met waterlijst. De drie zadeldaken zijn met gesmoorde Hollandse pannen gedekt. De bouwvolumes, waarvan het rechter wat breder en hoger is, zijn voorzien van gepleisterde hoeklisenen met spaarvelden waarmee de scheidingen van de drie delen gemarkeerd worden. Langs de dakranden is een gepleisterd, klimmend fries aangebracht. Op de nokken staan makelaars. De getoogde meerruits vensters met een decoratieve roedenverdeling in de bovenlichten bevinden zich evenals de deur onder gepleisterde profiellijsten. In de voorgevel van het grootste bouwdeel aan de rechter zijde (zuidelijk) zijn vier vensters geplaatst, met ronde gietijzeren ventilatieroosters aan weerszijden van de centrale vensters. Het middelste bouwdeel heeft twee vensters en het linker volume heeft twee vensters en een deur met bovenlicht. In de drie geveltoppen bevinden zich drie halfronde vensters met een radiale roedenverdeling binnen een gepleisterde profiellijst. Daaronder zijn drie cartouches aangebracht met "ANNO", "1878" en "REINIER BLOK".

De achtergevel is tot aan de eerste verdieping gepleisterd en heeft halfronde vensters in de geveltoppen. In het grootste bouwdeel (westelijk) zijn enkele getoogde meerruits vensters geplaatst, het middelste bouwdeel gaat schuil achter een aanbouw onder een plat dak en het rechter volume (oostelijk) heeft getoogde blindvensters met aan de bovenzijde een gepleisterde profiellijst.

Voor het gemaal (W) bevindt zich een waterkering met een bakstenen ombouw. Het voorterrein is omgeven door een eenvoudig smeedijzeren spijlenhek met tussenstijlen voorzien van geornamenteerde speerpunten.

Waardering

Het gemaal "Reinier Blok" met waterkering en hekwerk is van algemeen belang uit cultuurhistorisch oogpunt vanwege de waterstaatkundige betekenis binnen de polder den Hoek en Schuwagt en als goed voorbeeld van een gemaal uit het einde van de 19e eeuw.

Het gemaal is van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische waarde als voorbeeld van negentiende eeuwse utiliteitsbouw in eenvoudige Waterstaatsstijl en wegens de oorspronkelijke staat wat betreft hoofdvorm, materiaalgebruik en detaillering waarin het object zich bevindt.

Het gemaal is van stedenbouwkundige waarde als markering van een eeuwenoud lozingspunt in het landschap en maakt functioneel en visueel onderdeel uit van de historische structuur van het gebied. Tevens is de visuele relatie van dit gemaal met de omgeving van groot belang.

Hoofdcategorie	*Subcategorie*	*Functie*
Boerderijen, molens en bedrijven	Gemaal (M)	Gemaal(M3)